

Novi učiteljski disciplinarni zakon na Štajerskem.

Naučni odsek štajerskega deželnega zbora je storil velik zgodovinski korak: vložil je predlog za novi disciplinarni zakon učiteljstva. Na prvi pogled se bo zdelo morda to komu manj važno za javnost, češ, da se tiče le enega sloja, in še tukaj le onih, ki zabredejo v kako nevšečno priliko ter pridejo v dotiko s disciplinarnim zakonom. Toda tukaj je upoštevati dvojno. Z učiteljsko zavestjo in njegovim samostojnim, naprednim mišljenjem rastejo tudi novi njegovi sovražniki, posebno med duhovniškem stanom. A kakor znano, je to ona vrsta sovražnikov, ki ne nastopa z odkritim vizirjem, temuč se plazi za svojim plenom prav po mačje ter mu zasadi kremplje v tilnik. Maščevanje teh ljudi obstoji namreč v bojazljivih, podlih denunciacijah pri učiteljskih višjih inštancah.

Drugo zlo pa je, da se proti takim sovražnikom ovadeni učitelj niti braniti ne more, ker mu ostane prikrit ter se po dosedanem disciplinarnem zakonu tudi zagovarjati ne sme. Izročena je njegova usoda na milost in nemilost ovaduhu in disciplinarnemu sodišču. Koliko učiteljskih žrtev ima tedaj na vesti ta nevreden despotizem!

Najhujše deluje zastarani aparat tam, kjer je napredno in radikalno učiteljstvo podrejeno klerikalnim šolskim oblastim kakor n. pr. na Nižje Avstrijskem, osobito na Dunaju, pod Luegerjem, najhujšim sovragom svobodomiselnega učiteljstva.

Posledice so vidne. Svobodomiselno učiteljstvo se nahaja v vednem strahu pred skritimi sovražniki. Marsikje je rodil ta strah vsaj štreberstvo, če ne naravnost neznačajnost. Nevpogljivi in jekleni značaji med učiteljstvom, ki vkljub vsemu zalezovanju hodijo ponosno svoja pota ter se ne boje nikjer pokazati svojega radikalnega prepričanja, pa imajo dan na dan izbojevati toliko bridkih bojev, da se krepki in nevpogljivi značaji med mladino pač neradi odločijo za tolike neprilike pri takih pičlih dohodkih. In vendar je ravno med učiteljstvom najbolj potreba oseb, ki samostojno mislijo in delajo, ne da bi bili na vse strani odvisni in odgovorni.

Kako resno je naučnemu odseku na tem, da se odstrani ta cokla na naraščaju svobodomiselnega in značajnega učiteljstva, pokazal je s tem, da skliče enketo štajerskega meščanskega in ljudskošolskega učiteljstva, da vsestransko presodi in pretresa načrt novega disciplinarnega zakona.

V novem disciplinarnem zakonu je ovržen, ozir. izpremenjen § 54 drž. šol. zakona, potem pa tudi §§ od 40 do 51 zakona z dne 5. februarja 1870 glede učiteljskega disciplinarnega postopanja.

Najvažnejše določbe novega disciplinarnega zakona so glede preiskovalne, sodne in prizivne inštanee. Kot preiskovalna inštanca fungira okrajni šolski svet. Ako se uvede disciplinarna preiskava, se mora obdolženca takoj obvestiti; o obdolžitvi ga je zaslišati ter se mora njegova ustna ali pismena izpoved priložiti aktom. Dovoliti se mu mora nadalje vpogled v preiskovalne akte ter da navede svoje razbremenilne priče in drug dokazilni material. Po zaključeni preiskavi se mora obdolženca takoj obvestiti o izidu.

Sodna disciplinarna inštanca je c. kr. deželni šolski svet. Obravnave se vrše pred isto kontradiktorično. Obdolžen se lahko ustno zagovarja ali vpošlje pismeni zagovor. Obravnava ni javna.

Prizivna inštanca je glede krivde kakor tudi odmere kazni c. kr. naučno ministrstvo. Oblika postopanja pri prizivni inštanca ostane nespremenjena.

Kdor zna ceniti kulturni pomen samostojnega in neodvisnega učiteljstva, ki goji lastno mnenje in dejanje brez bojazni pred samovoljnostjo vladujočih sil, ta bo pač novi disciplinarni zakon z veseljem pozdravil kot pravo dobroto učiteljstvu, šoli in ljudstvu. Naj bi štajerskemu zgledu sledili vsi v tem oziru zaostali deželni zbori! „Sl. N.“

Ukazi in odredbe šolskih oblastev.

I.

Ukaz c. kr. deželnega šolskega sveta kranjskega z dne 26. maja 1902, št. 1511. (Unterrichtsbeginn. — Ferialtage.)

In theilweiser Abänderung des Punktes 5 des h. ä. Erlasses vom 8. October 1870, Z. 316, wird in Ausführung der §§ 9 und 10 der Schul- und Unterrichtsordnung vom 20. August 1870, Z. 7648, R. G. Bl.-Nr. 105, angeordnet:

1.) Die Einschreibung der Schüler in die Volks- und Bürgerschulen hat nach § 1 alin. 2 der Schul- und Unterrichtsordnung in den drei Tagen vor Beginn des Schuljahres zu geschehen.

2.) Der Unterricht hat am ersten Schultage zu beginnen.

3.) Die Vertheilung der Armenbücher und der Requisiten hat am ersten Schultage zu erfolgen. Der Ortsschulrath, beziehungsweise die Schulleitung, hat rechtzeitig vorzusorgen, dass die nöthigen Bücher, Schreib- und Zeichenrequisiten, Materialien für weibliche Handarbeiten und dergl. vor Beginn des Schuljahres angeschafft werden.

4.) Der laut Ministerialerlasses vom 8. November 1880, Z. 15.905, M. V. Bl.-Nr. 34, für den Empfang der heiligen Sakramente der Busse und des Altars freizugebende Tag bezieht sich nicht auf Klassen, deren Schüler diese Sakramente noch nicht empfangen.

5.) Aus Anlass der Betheiligung der Schulkinder am Markus-Bitt- und anderen Prozessionen, der heiligen Messe am Aloisustage, oder gelegentlich von Missionen und lokalen Kirchen- oder weltlichen Festen darf der Unterricht nicht verkürzt oder aufgelassen werden.

6.) Die Bestimmung der grossen Jahrmärkte als Ferialtage auf dem Lande wird aufgehoben.

7.) Der Faschingsdienstag - Nachmittag, der Aschermittwoch und der Allerseeleentag sollen schulfrei bleiben.

8.) Für die Weihnachtsferien wird der 24., 25. und 26. December bestimmt. An den Werktagen zwischen Weihnachten und Neujahr hat regelmäßiger Unterricht stattzufinden.

Der k. k. Landespräsident:

Hein m. p.

II.

Ukaz c. kr. deželnega šolskega sveta kranjskega z dne 31. maja 1902, št. 345. (Bezirkslehrerkonferenzen, Vorbereitung der Lehrer auf den Unterricht. Methode des Unterrichtes.)

Bezüglich der Durchführung der im Sinne des § 45 des Reichsvolksschulgesetzes vom 14. Mai 1869, R. G. Bl. Nr. 62,